

tako obilno udeležbo ter govoril na sree vsem, da bi redno zahajali k društvenim zborovanjem, zakaj okrajna učiteljska društva so korenine in deblo naše stanovske organizacije. Če ne bodo okrajna učiteljska društva krepka, bo tudi „Zveza“ in „Zaveza“ hiral. — Spominja se potem odstopivšega predsednika tov. Žihra, nadučitelja v Vurbergu, ter omenja njegove zasluge za učiteljstvo sploh in posebej za ptujsko učiteljsko društvo. Učitelj je že 40 let in je bil vedno zaveden, vrl tovariš; mnogo let je bil zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu ter je s svojim neustrašenim nastopom mnogo storil v korist učiteljstva. Bil je ves čas zvest, delaven član učiteljskega društva in 13 let celo predsednik. Govornik predlaga, da učiteljsko društvo za ptujski okraj imenuje tov. Žihra za njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil za učiteljstvo in našo stanovsko organizacijo, za častnega člana. Predlagatelj je bil z velikim navdušenjem soglasno sprejet.

Nadalje se je spominjal podpredsednik odlikovanja okr. šol. nadzornika Ivana Dreflaka in sklenilo se je soglasno, da mu naj društvo čestita.

Izmed dopisov omenjam le enega, ki utegne tudi druge zanimati. Neki Karel Reidl, Werksbuchhalter, Dunaj XX., Steffleurgasse 4, naznanja, da je zaradi nesreče v rodovini prišel v stisko in bo zaradi tega razprodal svojo veliko zbirko mineralij in prosi, da bi učiteljstvo blagovolilo za učila kupiti kakše mineralije od njega. Navaja, da je zbirko ocenil dunajski vseučiliški prof. dr. I. Tschermak.

Iz letnega poročila je bilo razvidno, da šteje društvo 54 rednih, 5 častnih in 3 podporne člane (Zupančič, Možina, Petersič). Zborovanj je bilo v letu 1908. osem in pri njih 9 predavanj. Blagajničarka je navedla, da ima društvo v preteklem letu 39 K 17 h prebitka. Izvolila sta se dva pregledovalca računov, ki bosta pri prihodnjem zborovanju poročala o reviziji.

Za predsednika je bil po listkih soglasno izvoljen tov. A. Pesek. Ta je dejal, da je sicer hotel odkloniti izvolitev, ker ima že drugega dela dovolj, a soglasni volji zborovalcev se ukloni. Zahvali se za izkazano zaupanje ter pravi, da sprejme izvolitev le pod pogojem, da bodo društveni redno zahajali k zborovanjem in če bodo danes navzoči dramili zaspance, ki so tokrat ostali doma za pečjo, da bodo i ti prihajali k zborovanjem. Ko so se zborovalci zavezali s svojo stanovsko besedo, da bodo to storili, izjavi tov. Pesek, da sprejme izvolitev, čemer je sledilo burno ploskanje.

Ostali odbor je bil z vzklikom izvoljen, in sicer:

Ivan Klemenčič, učitelj na Ptujski gori, podpredsednik; Anton Kožuh, učitelj v Manjšpergu, I. tajnik; Ivan Sel, učitelj pri Sv. Lovrencu na D. p., II. tajnik; Marija Luknar, učiteljica v Ptuj (okolica), blagajničarka; Valentin Kajnih, učitelj v Ptuj (okolica), knjižničar; Vinko Šerona, učitelj v Ptuj (okolica), pevovodja; Angela Milčinski, učiteljica na Hajdini, odbornica in Anton Ogorelec, nadučitelj pri sv. Barbari v Haložah, odbornik.

Na predlog tov. Peska, se je določilo, da ima posle socialnega odseka vršiti odbor, pomožno za tri člane, in sicer so se privzeli še:

Ivan Kaukler, nadučitelj v Ptuj (okolica); Marija Duler, učiteljica pri Sv. Vidu in Josip Gorup, učitelj na Polensaku.

Nato je predaval tov. M. Sotošek, nadučitelj v Žetalah v Rogatcu, v imenu soc. odseka „Zveze“ o temi „Kako se uspešno prirejajo roditeljski sestanki.“ Zborovalci so pazno poslušali izborna izvajanja govornikova, ki je v jednatih besedah kazal, kako si mora učiteljstvo pripraviti tla ter kako prirediti prirediteljske sestanke, da bodo uspeli in obrodili zaželjeni sad. Že med predavanjem je kazalo pritrjevanje poslušalcev, posebno pa viharno ploskanje ob koncu govora, da je predavatelj pokazal pravo pot, po kateri nam je hoditi do vzvišenih smotrov. Predsednik se je zahvalil tov. predavatelju za njegovo izvrstno podajanje ter izrekel željo, naj bi nas tov. Sotošek še večkrat razveselil s kakim predavanjem. Tem besedam so vsi burno pritrjevali in ploskali.

Čeprav smo zborovali že nad dve uri in je poldan že minil, vendar so zborovalci pokazali izredno vztrajnost ter prosili, naj poda še tov. Pesek svoje poročilo: „Naš položaj.“ Ta je nato v kratkih jednatih besedah orisal položaj učiteljstva v Avstriji sploh in posebej še slov. na Štajerskem. Podal nam je marsikatero vezanost poročilo ter nas z navdušenimi besedami vnel, da bi se čimbolj oklenili svoje organizacije in da bi čimbolj delovali za prosveto naroda, zakaj v zavednosti in delu je naš spas. Viharno ploskanje je svetočilo, da je govoril iz srca in s sree.

Katere knjige in časopise si društvo v letu 1909 nabavi i. dr., se je preložilo na prihodnje zborovanje, ki bo 4. februarja. In razšli smo se ob pol eni uri, vsi zadovoljni, da je današnje zborovanje tako vrl uspelo.

Odbor je imel na to istotam kratko sejo. K obedu smo se zbrali pri Zupančiču, kjer so nas pehovi razveselili s svojim krasnim petjem in kjer smo se prav dobro zabavali. A

le prehitro je potekel čas zabave, zakaj ob dveh se je začelo zopet resno delo. Socialni odsek ptujskega učiteljskega društva je imel v posebni sobi pri Zupančiču sejo, ki je trajala pol-druugo uro.

Socialni odsek se je konstituiral takole: predsednik Anton Ogorelec, nadučitelj pri Sv. Barbari v Haložah, tajnika: Ivan Sel učitelj v St. Lovrencu in Marija Duler, učiteljica pri Sv. Vidu, blagajnik pa: Josip Gorup, učitelj na Polensaku, ki je pri zborovanju in obedu nabral z listki za učiteljski sklad 28 K, kar jasno pričča o zavednosti in požrtvovalnosti učiteljstva v ptujskem okraju. V seji se je razpravljalo o položaju učiteljstva na Štajerskem ter se je napravil načrt za izvenšolsko delovanje učiteljstva v ptujskem okraju za l. 1909. Dne 14. t. m. je bil torej lep dan za učiteljstvo ptujskega okraja in upam, da vsi, ki so se udeležili ta dan zborovanja, pridejo tudi 4. februarja ter da privedejo še one, ki jih takrat ni bilo. Na veselo snidenje 4. februarja.

Kdor ostane doma za pečjo, kogar k zborovanju na bo —

Politiški pregled.

* **Za slovensko vseučilišče v Ljubljani.** Kranjski deželni zbor se je baval obširno s tem vprašanjem. Glasovalo se je za vseučilišče v Ljubljani in za slovensko vseučilišče tam. Prvi predlog je bil sprejet soglasno, drugi s slovenskimi glasovi. — Poslanec Hribar je bil v Pragi, kjer se je pogajal s profesorji češkega vseučilišča, da bi se vzgajali tam profesorji za slovensko vseučilišče tako, da bi postali docentje na češkem vseučilišču.

* **Nemški krščanski socialci,** to so tisti, ki sanjajo o nekakem „Großösterreich“, so sprejeli v nižjeavstrijskem deželnem zboru predlog poslanca Axmanna, da mora biti v solah v tej pokrajini učni jezik le nemščina. Tak predlog je bil že večkrat sprejet, pa nobena vlada ga ni še predložila v najvišje potrdjenje. Češke stranke so kar vzkipele ogorčenje zaradi takega narodnega nasilja nemških krščanskih socialcev, in vsi: Mladočeli, realisti, katoliška stranka, narodni socialci in socialni demokratje so se združili v močen odpor proti Axmannovemu zakonu. Narod češki ne dopušča, da bi se kar stotisoče Čehov na Nižjeavstrijskem zaklalo nemškim krščanskim socialcem na ljubo.

* **Preoroževanje avstrogrških topničarskih polkov.** Z Dunaja javljajo, da se topničarski polki preorožijo in da so zaradi tega za mesec januar in februar pozvani na strelne vaje vsi v inozemstvu živeči topniški rezervni častniki.

* **Stavka čeških šolskih otrok na Nižje Avstrijskem.** V češkem „Narodnem domu“ se je vršil v nedeljo shod dunajskih Čehov proti lex Axmann. Zborovalci so grozili, da v slučaju sankecioniranja te predloge izbruhne štrajk 25.000 čeških šolskih otrok na Nižje-Avstrijskem. Resolucija bo izročena raznim ministrom.

* **Bodoči bosanski deželni zbor.** Bodoči bosanski deželni zbor bo imel 90 do 100 poslancev. Aktivno in pasivno volilno pravico bodo približno imeli tisti kakor v deželnih zborih avstrijskih. Volitve se bodo vršile po kurijah in po konfesijah. Po dosedanjem načrtu bi bilo razmerje mandatov, ki imajo pripasti katolikom, oziroma mohamedancem in pravoslavim, kakor 4 : 6 : 7. Če bi kurije volile 68 poslancev, bi jih katoliki po tem razmerju imeli 16, mohamedanci 24, pravoslavni pa 28. V predstavnost imajo biti zastopane vse konfesije. Poslovnik za bosanski deželni zbor bo sestavljen po vzoru pravilnika dunajskega občinskega sveta. Vanj se ima sprejeti tudi določba, podobna § 14. v avstrijskem državno-zborskem poslovniku. Deželni zbor bo sklican s cesarskim svojerodnim pismom, otvori ga pa šef deželne vlade.

* **Kazenska razprava proti srbskim „velezidajnikom.“** V Zagrebu se je začela razprava proti Srbom, obtoženim velezidaje. Ko je došel v dvorano dr. Frank, voditelj čiste stranke prava, so obtoženi vzklikali: Na polje! Vanj s njim! Abzug! Srbi in Hrvati, pripadajoči srbsko-hrvaški koaliciji, pravijo, da jih je obtožnica razočarala, ker ne navaja pozitivnih dejstev.

* **Črno gora.** Iz Cetinja javljajo, da je knez Nikola zaradi sporazuma med Avstro-Ogrsko in Turčijo opustil misel na vojno. Vse čete, ki so bile na meji, so baje odpoklicane.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi! Belokranjsko učiteljsko društvo 80 K 20 v kot čisti dohodek jubilejskega koncerta; tov. Julij Slapšak in tov. Angela Trošt iz Vodice 4 K; tov. Miloš Roš iz Hrastnika 1 K; J. Žirovnikove „Narodne pesmi“ v decembru l. l. 113-56 K. Skupaj 198-76 K; zadnjič izkazanih 16 K; letos darovanih 214-76 K. Bog plati!

Vestnik.

Na mnoga vprašanja, ki nam dohajajo iz učiteljskih krogov glede zaupništva pri narodno-napredni stranki, odgovarjamo, da ostane v „Zavezi“ združeno učiteljstvo tudi v bodoče narodno in napredno, da pa učitelji z ozirom na znane dogodke ne morejo sodelovati kot zaupniki v narodno-napredni stranki.

„Slovenec“ z dne 13. t. m. piše: „Slovenec brez razlike mišljenja ne smemo več trpeti, da bi naša publicistika zopet okuževala z osebnim sramotjenjem in strankarske namene!“ — Dobro! Kako pa imenuje „Slovenec“ svojo pisavo v listu z dne 11. t. m. (prva idrijska novica) in v listu z dne 18. t. m. (poročilo o deželnem zboru kranjskem)?! Naj nam to pojasni!

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: sl. županstvo na Viču pri Ljubljani, na račun pokroviteljine 50 K (2. rok) tov. Karel Humek iz Krškega, nabral na Božični večer 6 K; tov. Stefan Tomšič iz Ribnice, nabral na obdennem zboru Čitalnice 13 K; g. Albina Kocijančič nabrala v Bušči vasi 4-22 K. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Josip Lednik od Sv. Duha na Ostrem vrhu; tov. Fran Jerab iz Ospega (4 K); tov. Josip Reich iz Dola pri Ljubljani; tov. Alojzij Majcen od Sv. Duha na Ostrem vrhu; tov. I. Zagar iz Celja; tov. Ivan Spritze iz Sv. Marjete ob Pesnici (3 K). Bog plati!

Prošnja do slovenskega učiteljstva. Prvo stvilk „Domačega ognjišča“ bi radi poslali v obilnem številu ljudem na ogled. Ker pa nimamo primernih naslovov, prosimo s tem slavno slovensko učiteljstvo po vsem slovenskem svetu, da nam blagovolijo poslati kakor hitro mogoče naslovov oseb, ki bi se utegnile narociti na „Domače ognjišče“. Čim več naslovov dobimo, tem ljubše nam bo. Dosedaj razpošiljamo „Domačega ognjišča“ nad 1300 izvodov; dal Bog, da spravimo letos število naročnikov na 2000. V ta namen pa je treba nabirati naročnikov za naš list. Zato prosimo častite tovariše in tovarišice, da blagovolijo vplivati pri svojih znanih na to, da se jih kolikor mogoče naroči na „Domače ognjišče“. V zgleđ nam bodi tovariš Poljšak Albert, učitelj v Avberu, ki nam je nabral nad 40 naročnikov in pa tov. Baša Anton, učitelj v Kazljah, ki nam je prijavil tudi precejšnje število novih naročnikov. Bodi tem potom izrečena obema najsrčnejša hvala za njihovem uspešnem delovanju. — Upravišтво „Domačega ognjišča“.

Za učiteljski sklad se je nabralo dne 14. januarja pri zborovanju učiteljskega društva za ptujski okraj 28 K po listkih. Hvala! Živeli nasledniki! Fran Voglar, blagajnik.

O politiki avstrijskih Slovanov. Dokler se ne združijo slovenski poslanci državnega zbora v celoto, ki potem tvori s katerokoli stranko večino v zbornici; toliko časa ostane Nemec naš neusmiljen gospodar in mi smo — podlaga tujčevi peti, torej — hlapei.

Prvi sestanek obrtnih in trgovskih vajencev je priredilo učiteljstvo meščanske šole v Krškem v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol drugi uri popoldne. V prostorni risalni dvorani so se zbrali domačega vsi vajenci, našli smo pa tudi lepo število pomočnikov in mojstrov. Med zadnjimi sta bila tudi zastopnika deželnega odbora in obrtne zadruge. Ravnatelj dr. Romih pozdravlja v imenu učiteljstva učence in obrtnike ter razloži pomen takih sestankov. Poudarja med drugim posebno tri točke: 1. Zlati čas moramo uporabiti kolikormoči dobro, saj je čas neprecenljive vrednosti in izgubljen ure ne pokličemo nikdar več nazaj. 2. Taki sestanki so potrebni v nadaljnjem izobrazbo, ker obrtnonadaljevalna šola ne zadostuje vsem zahtevam. Morala bi biti trirazredna, kar bi bilo pa le mogoče, ako bi imela za podlago meščansko šolo. 3. Ker pa človeško telo potrebuje odmora in ne more opravljati dela venomer, potrebno je, da se tuintam zabavamo. Najlejša zabava je lepo narodno petje, časih si pa priredimo veselo igro ali nekoliko telovadimo, kar nam ohrani telo čilo in zdravo ter povzdi ga samozavest. — Strokovni učitelj Makso Hočev var je nato v svojem velepoljudnem predavanju o elektriki podudarjal, kolikega pomena je poznavanje naprav, kakršne so: hišni zvonce, brzojav itd. Razložil je lastnosti magnetov, povedal, kako napravimo železo magnetno s trenjem ali z galvanskim tokom in pokazal poslušalcem najprimitivnejše priprave za proizvajanje galvanskega toka. Nato je opisal hišni zvonec in Morzejev brzojav. Pri vseh izvajanjih se je predavatelj pridno posluževal raznih aparatov, s katerimi je meščanska šola v Krškem bogato založena. Končno je pokazal še vpliv galvanskega toka na človeško telo, kar je tvorilo zanimivi razpravi vesel zaključek. Predavanju je sledilo nato petje in čitanje, ob 4. uri pa se je mlada družba razšla z zavestjo, da je preživela prijeten popoldan in s trdnim sklepom, da pridno poseča vse nadaljne sestanke. O teh bom poročal radno, če mi gospod urednik dovoli v ta namen potrebnega prostora v svojem listu.* H.

* Prav rad!

Uredništvo.

Osebnosti na Kranjskem. Zaradi bolezni je dobil dopust Leopold Armič, vodja III. mestne deške lj. šole v Ljubljani. Na njegovo mesto pride izprašana učiteljica Julija Toplakova. Suplent na salezijanski šoli v Rakovniku Leopold Kopač pride kot prov. učitelj na petrazrednico v Postojno. Zaradi bolezni je dobila dopust učiteljica Marija Mohoričeva v Šturjah in pride na njeno mesto kot suplentka absol. učit. kandidatinja Pavla Zerkova.

Šolska debata v kranjskem deželnem zboru je pokazala, da je slovenski narod največji trpin med avstrijskimi narodi, ker še do sedaj nima niti ene popolne slovenske srednje šole; pokazala je pa tudi, da je kranjski učitelj največji trpin med avstrijskimi učitelji. — Zazeleno izpremembe učnega načrta se pa ne bo dalo doseči z deželnim zakonom, ampak le z državnim.

Jaglje se pravzaprav v svoji zadnji razpravi o Slovincih glede Koroške ni veliko zmotil, ko je rekel: „Nur noch in einigen Tälern wohnenden Slowenen“. Slovinci na Koroškem bivajo sedaj kompaktno v Ziljski, Rožni in Junski dolini; te doline pa znašajo tudi celo tretjino dežele. Seveda v srednjem veku je bila cela Koroška slovenska.

Lastnosti pravega renegata. Pravi renegat sovraži svoje rojake bolj kakor tujec. Ker ga vest večkrat peče, si prizadeva z vsemi močmi in sredstvi pridobiti kolikor mogoče enakih uskovov. To se mu tudi pogostoma posreči, posebno pri siromašnih Slovincih, ker star pregovor pravi: „Armut verdirbt den Charakter“, časih je pa tudi „Habsucht“ vzrok.

Roditeljski sestanek. V nedeljo, dne 24. t. m., bo v Poljčanah prvi roditeljski sestanek. Glavni govor ima nadučitelj Čeh od Sv. Jerneja. Povabljeni so na ta sestanek vsi ljubitelji šole in mladine ob 3. popoldne.

V št. Ilju v Slovenskih goricah je razpisana služba učitelja v def. nameščenju. Prošnje je vpsolati na krajni šolski svet v št. Ilju. Nemški naval se je z vsi silo vsul na to postojanko. Obilo dela dobi tovariš, ki bi bil toli navdušen in kremenit, da bi prošil za to učit. mesto. Lep kraj, dobri ljudje in ugodna leža ob železnici. Lahko se pripeti, da zasede to učit. mesto kakšen Nemec ali nemškutar. Oglasijo se naj do 31. prosinca 1909 le starejši kompetenti.

Naše upravišstvo v Ljubljani, Rimska cesta št. 7, ima v zalogi: „Zvonček“, III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., letnik, vezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 70 h, eleg. vezan 6 K 40 h. „Zvonček“ I. in II. letnik sta pošla. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Nemški otroški vrtec v Vojniku. Kakor se je svoj čas pisalo po slovenskih listih, je ustanovil nemški „Schulverein“ otroški vrtec v Vojniku pri Celju. Ondotna trška nemška šola namreč potrebuje naraščajo, drugače bi se morala sčasoma zapreti zaradi pomanjkanja otrok. V novo ustanovljeni vrtec pa je vpisalo, kakor se nam poroča 38 slovenskih staršev svoje otroke; nemška sta 2, beri: dva. To je jasna in žalostna slika nemškega „obrambnega“ dela. Kot vrtnarica je nastavljena soproga nadučitelja Sernetza.

Razpisan štípendij. Razpisan je štípendij iz ustanove škofa dr. Marija Dobrile 200 kron za sinove slovanskih staršev, rojenih v zedinjeni škofiji tržaško-koprski, ki obiskujejo kako državno gimnazijo avstro-ogrsko monarhije. Prošnje je vložiti do 15. februarja 1909 na škofijskem ordinarijatu v Trstu.

Listnica uredništva.

A. P.: Drugo prihodnji! Rokopis za „Zv.“ prosim takoj! Drugo uredim! Pozdrav! — Vse, ki so mi zadnje dni pisali pisma, prosim malo potrpljenja. Odgovorim jim takoj, ko pridem do potrebnega časa. — E. Grangl.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 3132/08. Kranjsko. 35 1—1

V krškem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na trirazredni ljudski šoli v št. Rupertu in učiteljska služba na dvorazredni šoli v Sv. Križu pri Kostanjevici v stalno nameščenju.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 13. februarja 1909. I. Prošlee za stalno nameščenju, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

O. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 12. januarja 1909.

Prošnja do učiteljstva.

Uradna učiteljska konferenca v Tolminu je sklenila ustanovitev potovalne ljudske knjižnice za tolminski okraj. Da se ta sklep izvrši, se obrača tozadevni odsek na vse slov. učiteljstvo s prošnjo, da mu po možnosti podpre to podjetje s tem, da daruje primerne knjige, ki se naj dopošljejo Josipu Rakovščeku pri Sv. Luciji. Imena p. n. darovalcev se svoččasno objavijo.

Pri Sv. Luciji, dne 15. januarja 1909.

Odsek potovalne ljudske knjižnice.